

Az idegenforgalom országos érdek

Fejlesztések a harmadik ötéves tervben

Pénteken az Építők Szakszervezetének székházában az idegenforgalom irányítói, a megyei pártbizottságok és tanácsok, minisztériumok és főhatóságok képviselői, mintegy 300 szakember, tanácskozott a magyar idegenforgalom helyzetéről, a lehetőségekről és a tennivalókról.

Az Országos Idegenforgalmi Tanács nevében Tausz János miniszter nyitotta meg az értekezletet, majd dr. Vitéz András, az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetője tartotta meg előadását.

Kifejtette, ma már az idegenforgalom fontos népgazdasági ág, amely jelentős tényező lehet az ország pénzügyi gazdálkodásában is. Magyarország rendelkezik olyan idegenforgalmi értékekkel amelyek segítségével a jelenleginél lényegesen nagyobb idegenforgalomra rendezkedhetünk be. Felmérte az elmúlt ötéves tervben megtett utat.

Foglalkozott az idegenforgalmi létesítmények fejlesztésével kapcsolatos elgondolásokkal is. A harmadik ötéves tervben hazánkban mintegy 6500—7000-rel bővül a szállodai férőhelyek száma 12 szálló építési terve elkészültek. A szállodák telepítésénél a szakemberek figyelembe vették már a gyógyvizek hasznosítási lehetőségeit is.

A harmadik ötéves tervben szeretnénk körülbelül 10 turistaszállót és néhány kempinget építeni, a meglevőket pedig jobban felszerelni. Sokat kell tennünk a közlekedés fejlesztése, az utak javítása, a kereskedelmi hálózat bővítése terén. Az elgondolások szerint a

következő években mintegy 20 új benzinkút létesül, 18 útműti csarda, illetve autós pihenő 15 élelmiszer- és játékpavilon is épül. Javulnak a szórakozási lehetőségek is új budapesti éjszakai szórakozóhely és két balatoni éjszakai mulató életre hívásával. Vendégeink elhelyezését nagyban segíti az, hogy a fitnesz- és gyógykezelési létesítményekben bővül az idegenforgalom a nyári idényben több diákszállót vehet igénybe. Végezetül dr. Vitéz András az az évi idegenforgalmi szektor várható alakulásáról és a feladatokról beszélt.

Az NDK újdonságai a BNV-n

A városligeti vásárvárosban az egyik legnagyobb kiállítási csarnok az NDK pavilonja. Az NDK immár nyolcadszor rendez kollektív kiállítást a 20-án nyíló budapesti vásáron. Az 1140 négyzetméter alapterületű csarnokban és a 950 négyzetméteres szabad területen a gépipari vállalatok a szerzőgépek több változatát, sík- és revolveres tergákat, fogaskerékmaró és menetvágó gépeket mutatnak be. A magyar élelmiszeripari szakemberek körében bizonyára érdeklődést kelt a konzervdoboz-készítő gépsor és a komplett italöltő gépsor. A Zeiss-gyár a BNV-re számos olyan újdonságot vagy jól bevált termékeiket továbbfejlesztett változatát küldte el, amely első ízben szerepel külföldi kiállításon.

A jó munka anyagi megbecsülése

AZ EMBEREK növekvő öntudata lényeges lendítője a termelésnek, a közösség javára végzett munkának. Tapasztalatok igazolják azonban, hogy ez önmagában nem elegendő: érvényesülnie kell annak a szocialista alapelveknek is, mely szerint a jobb munkáért nagyobb anyagi és erkölcsi elismerés jár. A párt és a kormány több intézkedése, a törvények és rendeletek egész sora irányul arra, hogy ez az általánosan helyeselt elv mindegyik természetes gyakorlati váljék és az emberek értékelésénél az általuk végzett munka mennyisége és minősége legyen az elsődleges mérce.

A szocialista bérezés alapvető kérdése, hogy az elosztás a végzett munka mennyisége és minősége

szerint történjék. Ez a szocializmus egyik objektív gazdasági törvénye. Szege-den az év eleji bérrendezés ennek figyelembevételével történt meg. A művezetők béreinek rendezése például a szakképzettebb munka nagyobb megbecsülését jelentette. Béremelést kaptak a nehéz fizikai munkát végző dolgozók, rendezték a béreket például az építőiparban, ahol a termelés növekedését segítették elő vele. A vállalatok megfelelően differenciáltak, azonban még jobb lett volna a differenciálás, ha ebben szabadabb kezet kapnak. Lehetőséget adott a bérrendezés arra, hogy a vállalatoknál meg-szorítsák a technológiai fegyelmet, s megköveteljék a pontosabb, jobb munkát. Hibaként említhető: a vállalatok általában nem élnek az a lehetőséggel, hogy a párt- és a kormányhatározat értelmében a létszám-megtakarítás 75 százalékát béremelésre használják fel. Megfelelő teljesítmény-előírások alapul szolgálhatnak ezeknek az intézkedéseknek a bevezetéséhez. A vállalatoknak többet kellene foglalkozniuk a munkaidő elemzésével. A veszteségidők csökkentése révén elő kellene mozdítani a munka jobb megszervezését, mert ezzel létszámot is lehet csökkenteni. Tapasztalható a vállalatoknál az a rossz gyakorlat, mely szerint a veszteségidőket csak a norma készítése céljából elemzik, abból a célból azonban nem, hogy javítsák a munka körülményeit, s a megfelelő munkafeltételek biztosításával elősegítsék a termelékenység növelését.

A bérezés alapvető formája Szege-den a teljesítménybérezés. Ha a teljesítménybér és az időbér arányát vizsgáljuk, megállapítható: nem elsősorban a teljesítménybér arányának növelését kell célul kitűzni, hanem a teljesítménybérezés tartalmán kell javítani. 1965-ben a szegedi üzemekben normakiigazítást hajtottak végre, s ez a normában dolgozóknak 49,2 százalékát érintette. A minisztériumi iparban mintegy 10 400 normát vizsgáltak felül. A normában dolgozók száma a normakiigazítás után nem változott lényegesen. Ebben pozitív tendencia, hogy a vállalatok nem törekednek mindenáron normakiigazításra, teljesítménybérezés bevezetésére akkor, ha ennek nincsenek meg a feltételei. Helyes azonban, hogy a normakiigazítás során 8,5 százalékkal növekedett a műszakilag megalapozott normák száma, ugyanakkor a nem tudományosan megállapított és sokszor irreális követelményt előíró normák száma csökkent. Az érvényben levő normák színvonala emelkedett, a teljesítménybérezés tartalma javult.

A TELJESÍTMÉNYBÉREZÉSNEK számos előnye van az időbérrel szemben. A teljesítménybér a legjobban tükrözi vissza a munka mennyisége és a minősége szerinti elosztás elvét és ezért legalkalmasabb az anyagi ösztönzésre. A teljesítménybérezés növeli a dolgozók személyes érdekelt-ségét, elősegíti a munka-üzemszervezés megjavítását, valamint a szocialista munkaverseny fejlődését is. Ezért, ahol a teljesítménybérezés bevezetésének megvan a feltétele, ott helyes és szükséges alkalmazni az időbér helyett.

Mindkét fajta bérezésnek sok formája ismeretes Szege-den iparban. Még mindig probléma azonban, hogy a

vállalatok nem nyúlnak elég bátran a teljesítménybérezés finomításához. Csúspán egy-két vállalatnál van minőségi bérezés, vagy selejtbérezés, néhány vállalatnál alkalmaznak olyan bérezést, amely az anyagrendementek megjavítására irányul. Amikor tehát a teljesítménybérezés tartalmának javítását szorgalmazzuk, akkor egyben arra is szükség van, hogy bátrabban keressék a vállalatok az új formákat, alkalmazzák az összetettebb ösztönzés mód-szerét is.

Nem lehet egyértelműen elítélni az időbérrendezést sem. Vannak olyan területek Szege-den iparban, ahol közvetlen, vagy közvetett teljesítménybér nem vezet-hető be. Ilyen esetekben is helyes azonban, hogy a lehetőség szerint premizálás-sal kössék össze az időbér-t, és ezzel valamilyen teljesítmény, például a felújítási tervek határidőre való teljesítésére ösztönözzék a dolgozókat.

A jutalom odaítélése mindig problémát okoz, mert kisebb a jutalom összege, illetőleg a jutalmazhatók száma, mint amennyien jutalomra érdemesek. A jutalom odaítélésénél általában azt a módszert alkalmazzák, hogy az üzemi háromszög — illetve most már az üzemi négyyszög — az üzemi vezetőknek javaslata alapján dönti el, ki kapjon jutalmat. Előfordulnak olyan esetek, hogy a Kiváló Dolgozó-oklevéllel járó egyheti kereset kevesebb, mint az oklevél nélküli járó jutalom összege. Ennek oka az, hogy a jutalom összegének meghatározásánál differenciálni kell a szakképzettebb, kvalifikáltabb és a kevésbé szakképzett munkát végzők között.

IGY MEGTÖRTÉNHEK, hogy egy segédmunkásnak adott kiváló dolgozó oklevéllel járó jutalom összege kisebb, mint egy szakmunkás egyéni jutalma. Ezzel a gyakorlattal általában egyet lehet érteni, hiszen a szocialista bérezés elve szerint a szakképzett munka nagyobb anyagi megbecsülést érdemel. A jutalom odaítélésénél természetesen előfordulhatnak hibák, de ezeket a vállalatok rendszerint kiküszöbölik a következő időszak jutalmazásánál. A tévedést viszont nagyon nehéz ilyenkor megmagyarázni, hiszen a bérezés, a jutalmazás hibáit az érintettek érzik jobban.

A pártszervezeteknek biztosítaniuk kell, hogy a bérezésnél a szocialista elvek érvényesüljenek, mint ahogy ennek értelmében vettek részt a bérintézkedések kidolgozásában. A továbbiakban arra kell törekedni, hogy az idei bérfejlesztést koncentráltan használják fel a vállalatok az egészen alacsony keresetűek béreinek felemelésére, illetve a béraránytalanságok megszüntetésére. A bérfejlesztés odaítélésénél vegyék figyelembe a nagyobb szakképzettséget, a hozzáértőbb gazdasági és jobb politikai munkát. Biztosítsák a pártszervezetek, hogy a vállalat éljen a tartós létszám-megtakarításból származó bérfejlesztés eszközeivel. A prémiumkeretek felhasználása során ügyeljenek arra, hogy az anyagi ösztönzés a legfontosabb feladatok végrehajtását segítse. A napi feladatok mellett megfelelő súlyt kapjanak a következő évek jó gazdasági eredményeit biztosító technológiai feladatok.

F. N. I.

SZANKCIONÁLÁS

Tavaly novemberben egy lucskos hideg napon betopantam a csengelei Aranykalász Tsz irodájába. Alig tudtam mire vélni a dolgot. A máskor mindig szendélyesen vitatkozó, számolgató, latolgató elnök, Gazsovcics József most annyira szótlan volt, hogy azt kellett hinnem: beteg. Nagysokára — amikor felszakadt belőle a keserűség — elmondta, hogy valami 104 ezer forinttal „megszankcionálták” a szövetkezetét. Pontosabban ennyi pénzt elvettek tőlük, mert visszaélést fedeztek fel a munkájukban az új kísérleti ártámogatással összefüggésben. Ez bántotta, s mondta, hogy nincs mostanában egy nyugodt éjszakája sem.

Felkészületlenül

Mi történt tulajdonképpen? Köztudomású, hogy tavaly tavasszal az ország más területein ma is érvényben levő állami támogatás rendszerével szem-

ben egy sokkal igazságosabb ártámogatási kísérleti rendszert vezettek be a szegedi járásban. Lényege az, hogy a gyenge tsz-ek is csak az államnak eladott áruk arányában kaphatnak anyagi segítséget. Tehát aki többet ad a népgazdaságnak, többet is kap attól. Míg a régi gyakorlat szerint olyan furcsa helyzet alakult ki, hogy „akik jól dolgoznak, azok amúgy sem szorulnak állami támogatásra”. Ez a hibás elv helyell-közvetlen parazitizmust szült, mondván: „szabad rosszul is dolgozni, az állam úgy is kifizeti a számlánkat”.

Az új kísérleti rendszer úgy jött, hogy senki sem várta, felkészületlenül érte a gazdaságokat. Tucatnyi tisztázatlan jogi kérdés támadt többek között a közös és a háztáji gazdaságok kapcsolatában. Például ha a háztáji gazdaságok valóban a szó teljes értelmében részei a közösnek, akkor a háztájiában hízalt sertéseket, szarvasmarhákat a tsz nevében is lehet értékesíteni, s ezek után is jár az ártámogatás. Vagy ha nem jár, miért nem? Tény az, hogy az Aranykalász Tsz vezetői éltek a háztájiakban rejlő lehetőségekkel, felvásárolták az állatokat, s azután — mint szaknyelven mondják — állami készletbe juttatták azokat. Megtörtént az is, hogy a tsz-tagok egyike-másika a szomszédos megyében vásárolt jószágokat, s azután ezeket eladták a tsz-nek, mivel az valamivel többet fizetett értük, mintha egyenest az Állatforgalmi Vállalatnak juttatták volna.

Az elrettentés „kedvéért”

Ebből lett azután a „szankcionálás”. A vezetőket a gazdasági visszaélés vádjával illették. S több mint 100 ezer forint kedvezménymegvonással büntették a közséte. Bár ma sincs még semmiféle tiltó jogszabály arra, hogy a tsz nem vásárolhat tagjaitól olyan állatokat, melyeket nem maguk a gazdák neveltek.

A minap többek között ezzel az ügyvel is foglalkozott a szegedi járási tanács végrehajtó bizottsága. Nagy meglepetéssel hallottam, hogy Gazsovcicsék „szankcionálása” tulajdonképpen még most is tart, s a büntetés már messze meghaladta a félmillió forintot is. Valaki megkérdezte az értekezleten a mezőgazdasági osztály vezetőjétől:

— Na és ilyen üzleteket egyetlen más tsz sem kötött a járásban?

A válasz így hangzott: — De igen, többen is.

— És azokat is „megszankcionálták”?

— Nem, másokat nem. A csengelei dolog, úgy gondo-

lom, az elrettentés kedvéért történt.

Nos, az osztályvezető állítását magam is bizonyíthatom. Olyan tsz is van a járásban, mely — mikor értésült az új rendszerről — nem egészen egy hónap alatt egész évi sertéshizalási tervét teljesítette. Senki sem vitatta, hogy ezek az ártányok eredetileg kinek az óljában látták meg a fényes napot. Ezt a tsz-t azonban nem „szankcionálták”, ellenkezőleg, megdícsérték. Olyan tsz-t is tudunk, ahol a tehergépkocsik kampányban hordták tavaly a sertéseket a háztájiakból a vágóhídra, s azt már senki sem firtatta, vajon a közös udvarban, vagy máshol rakodtak-e. Több helyen a burgonyával is megesezt, hogy a háztáji termés, meg a tagok részesezése együtt, a közössel jutott állami készletbe. Oket is megdícsérték. Mégis Gazsovcics Józsefnek még ma sincs egy nyugodt éjszakája. Őt és vezető társait — ez is a járási tanács végrehajtó bizottsági ülésén hangzott el — havonta, néha hetenként is újra meg újra meghurcolják bizonyos igazságügyi szervek. Nyomozati, kihallgatási jegyzőkönyvek hullanak egymásra fél év óta, mint az őszi falevel. Gazsovcicsék most már a leváltással és a börtönnel is számolnak, bár a járási tanács végrehajtó bizottsága előtt már egyértelműen bizonyítva áll, hogy egyetlen fillér eltulajdonítása sem tapad a kezükhöz. Ami hasznót hajtottak mozgékonyasággal, az mind a közös alapba került.

Miért a közös?

Mégis azt mondjuk: ha vétkesek, bünhődjenek! Viszont erkölcsi normáink is tiltakoznak az ellen, hogy ami az egyik helyen bűn, ugyanaz a másik helyen erény, jutalmazás, sőt néha kitüntetés alapja legyen. Ha fennáll Csengelelén a gazdasági bűncselekmény ténye, akkor azt egyes emberek követték el, nem a tsz. Akkor miért éri az egész közösséget ez a súlyos pénzügyi megtorlás?

Tudunk olyan vezetőkről is, akik sokkal jobb földelken, mint a csengelei sivóhomok, „isten segítségével” összehoztak tavaly is 1 millió forint körüli mérlegliányt. Az állam most is, mint máskor, zsebébe nyúlt, s már szokás hatalma, hogy fizetett. Azt még senki sem hallotta, hogy ezeknek a vezetőknél valami bajuk lenne az igazságszolgáltatással. Talán Gazsovcics József sem volna most ekkora bajban, ha nem akart volna minden megszerezhető, s az államnak eladható áruból pénzt csinálni. Tétlenségében maga is beérthette volna egy millió mérlegliánnyal.

Csepri József

Szervezik a TIT szegedi nyári szabadegyetemét

A LEGFONTOSABB NEVELÉSI TÉMÁK KERÜLNEK NAPIRENDRE

A már két évben sikerrel megrendezett Pedagógiai Nyári Egyetem folytatásaként ebben az évben július 17-től 30-ig harmadszorra szervezi meg a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat a József Attila Tudományegyetem Neveléstudományi Intézete közreműködésével ezt a nevelők pedagógiai továbbképzése szempontjából jelentős kurzust. Mint korábban, most is igen aktuális téma szerepel a Szegedi Pedagógiai Nyári Egyetem programjában: A köznevelés rendszerének fejlődése a társadalmi és a tudományos technikai forradalom korszakában. Neves hazai és külföldi kutatók és gyakorlati szakemberek tartják a következő előadásokat:

1. A szocialista köznevelési politika alapelvei.

2. A Magyar Népköztársaság köznevelési rendszerének fejlődése és jelenlegi helyzete. *Korreferátum:* A szocialista országok köznevelési rendszereinek jellemző vonásai.

3. A fejlett tőkés országok köznevelési rendszereinek jellemző vonásai.

4. A modern szocialista középiskola. — *Vita:* Az érettségi és az egyetemi felvételi vizsga.

5. A differenciálódás szükségessége és lehetőségei a köznevelés egységes rendszerében. — *Vita:* A középfokú szakoktatás.

6. A tanulók képességeinek megismerése: iskola- és pályaválasztás. — *Vita:* Iskola-

és pályaválasztás 14 éves korban.

Az érettségizettek pályaválasztási és továbbtanulási problémái.

7. A köznevelési rendszer tervezésének tudományos alapjai. A köznevelési rendszer fejlődését meghatározó tényezők. *Korreferátum:* A köznevelés tervezésének aktuális kérdései az 1965. november országgyűlési tanácskozásokról tükrében.

A szakmai előadásokon kívül az idén is gazdag kulturális program és sokféle szórakozási lehetőség várja a nyári egyetem vendégeit. Az 1500 forintos részvételi díjból a szállás és az étkezés költségein kívül biztosítja a nyári egyetem vezetősége a Hány János és Az ember tragédiája szabadtéri előadásának belépőjegyét, ismerkedési esten és záró banketten való részvételt, városnéző autóbusszétát, egész napos kirándulást, Gyopárosfürdőre autóbusszal, egész napos hajókirándulást Mártélyra.

A TIT Szegedi Pedagógiai Nyári egyetemének nyomatott prospektusa megjelent, az érdeklődők díjmentesen megkaphatják a megyei tanácsok művelődésügyi osztályain, a TIT megyei szerveinél, az IBUSZ kirendeltségeken és a Nyári Egyetem Igazgatóságánál.

Minden érdeklődőt szeretettel vár és az egyéni problémákra is készségesen válaszol a TIT Pedagógiai Nyári Egyetem Igazgatósága.